

Commissie BuHa en OS
p/a Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 14 november 2019

Onderwerp: Begrotingsbehandeling Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Geachte leden van de Vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,

In de week 48 staat de begrotingsbehandeling van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op uw agenda. Cordaid, Hivos en Open State Foundation vragen al langere tijd aandacht voor de financiële transparantie van multilaterale organisaties. In een [eerdere brief van 27 maart 2019](#) hebben wij uw commissie ten behoeve van het AO over de Wereldbank erop gewezen dat de toegankelijkheid en toereikendheid van informatie over contracten en aanbestedingen, en daarmee de transparantie van deze organisaties onder de maat is. Deze organisaties spenderen grote bedragen, vaak in kwetsbare gebieden, zonder dat duidelijk is waaraan of hoe effectief deze gelden gespendeerd worden.

Wij roepen daarom de Nederlandse regering wederom op om acties te ondernemen die de transparantie van multilaterale organisaties verbetert. De door de minister recent aangeboden Digitale Agenda voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking kenmerkt zich door ambities op dit thema, maar het ontbreekt aan een concreet plan en de weg naar een goede, open en toegankelijke informatievoorziening blijft onduidelijk.

Multilaterale organisaties geven miljarden uit zonder omschrijving

Multilaterale organisaties als de NAVO, Wereldbank en Verenigde Naties geven gezamenlijk voor ruim 31 miljard Amerikaanse Dollar uit via contracten. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat helder is waarom een organisatie een contract wint, wat het contract precies inhoudt en hoe de ontvangen gelden besteed zijn. Dit doen hulporganisaties al jaren met behulp van de IATI-standaard. Alleen door gedetailleerde en herbruikbare informatie te publiceren kan de besteding van publiek geld worden verantwoord. Vorig jaar bleek uit een quick scan juist dat de informatie die multilaterale organisaties hierover openbaar maken ontoereikend is.

De beschikbare informatie met betrekking tot deze contracten is slecht herbruikbaar, ongedetailleerd of gevat in abstracte begrippen. Hierdoor is het van miljoenenposten onduidelijk waarvoor en aan wie het geld wordt uitgegeven. De analyse van de contracten van de Wereldbank toont aan dat een groeiend aantal contracten gepubliceerd wordt met ontbrekende geldbedragen. Zo ontbreken van de Verenigde Staten sinds 2014 in 33% van de transacties de geldbedragen.

Een recente herinventarisatie laat weinig verbetering zien en wijst bovendien uit dat ontwikkelingen ten goede van transparantie teniet worden gedaan door tegengestelde acties. Een tekenend voorbeeld van een dergelijke onverenigbare aanpak is de VN, die haar informatie nu weliswaar in een herbruikbaar formaat openbaar stelt, maar gestopt is te beschrijven waar het geld aan wordt uitgegeven, en nu alle uitgaven indeelt in slechts 59 categorieën.

Hierdoor ontstaan grote financiële posten, onderverdeeld in abstracte categorieën. Een post van 214 miljoen Amerikaanse Dollar aan "FOOD" van bedrijf VARIOUS te Pakistan, zoals bij de VN, is niet verenigbaar met de wens om helder, volledig en transparant te zijn. Tegelijkertijd is het zorgwekkend dat het aantal contracten zonder duidelijk gepubliceerde bedragen bij de VN in 9 jaar tijd is toegenomen van 1 naar 115, terwijl het totaal aantal contracten (33000) gelijk bleef. De absolute bijdragen aan multilaterale organisaties zullen in 2020 en de daaropvolgende jaren toenemen ten opzichte van 2019. Dit maakt het ook belangrijker om inzicht te krijgen in doelmatigheid en doeltreffendheid van de geldstromen.

Kaag moet Wereldbank toezeggingen nog uitvoeren

In het [Algemeen Overleg over de Wereldbank van 4 april heeft uw commissie aandacht gevraagd voor deze gebrekkige financiële transparantie van multilaterale organisaties](#). De minister heeft naar aanleiding hiervan de toezegging gedaan om bij de Wereldbank na te gaan hoe aan derde partijen nog meer details beschikbaar kunnen worden gesteld die passen bij een bank. Door haar afwezigheid bij de jaarvergadering was de minister niet in de gelegenheid dit punt in te brengen en tot op heden hebben wij nog geen terugkoppeling gezien op basis van deze toezegging.

Nederland is een duidelijke pleitbezorger van transparantie van contracten. Zo worden contracten gepubliceerd via TenderNed en ook als open data gepubliceerd. Daarnaast trekt het ministerie van Binnenlandse Zaken een Open Contracting Pilot (OCDS) in het kader van het Nationale Actieplan Open Overheid. Hiermee wil de Rijksoverheid meer inzicht geven in de besteding van meer dan 10 miljard aan contracten per jaar en zal de contractdata op een betere wijze beschikbaar gesteld worden. Nederlandse hulporganisaties publiceren daarnaast hun uitgaven in de International Aid Transparency Initiative Standard (IATI).

- Zolang de transparantie van multilaterale organisaties zoals de Wereldbank niet volstaat, moet Nederland zelf verdere stappen zetten die passen binnen de ambities van én bovendien concrete invulling geven aan de Digitale Agenda voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.
- Wij adviseren daarom de volgende punten voor concretisering van de Digitale Agenda van het ministerie van Buitenlandse Handel ten behoeve van inzicht in de (effectiviteit van) geldstromen van multilaterale organisaties: De minister moet een vervolg geven aan haar toezegging om bij de Wereldbank en andere multilaterale organisaties aandacht te vragen voor het publiceren van contracten in een herbruikbare en open bestandsformaat met uitgebreide omschrijvingen van de ontvanger en het doel van de middelen;
- Nederland moet jaarlijks een eigen herbruikbaar overzicht publiceren met daarin alle relevante informatie met betrekking tot de financiële bijdragen die Nederland doet aan multilaterale organisaties. Hiervoor kan bijvoorbeeld de internationaal erkende Open Contracting Data Standard gebruikt worden die de Europese Unie implementeert en waar Nederland een pilot op doet;

Daarnaast adviseren wij om Nederland een duidelijke voortrekkersrol te laten innemen door onder andere de organisatie op zich te nemen voor een internationale conferentie met de transparantie bij multilaterale organisaties als leidend thema.

Wij hopen dat u bovenstaande punten onder de aandacht wil brengen tijdens de begrotingsbehandeling 2020. Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid om u nadere toelichting te geven.

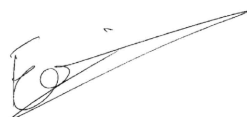
Hoogachtend,

Kees Zevenbergen

Directeur
Cordaid

Edwin Huizing

Directeur
Hivos

Wilma Haan

Directeur
Open State Foundation